

ÖZET

AKSUN, Saltuk Samed. *Türk Devletleri Teşkilatı'nın Kamu Hukuku Boyutu ve Uluslararası Hukuk Açısından Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans, İstanbul, 2025.

Bu çalışma, Türk Devletleri Teşkilatı'nın (TDT) tarihsel kökenlerini, kurumsal yapılanmasını ve hukuki zeminini kamu hukuku ve uluslararası hukuk perspektifinden ele almayı amaçlamaktadır. 1992 yılında başlayan Türk Dili Konuşan Ülkeler Zirveleri süreciyle temelleri atılan ve 2009 yılında Nahçıvan Anlaşması ile "Türk Keneşi" kimliğini kazanan yapı, 2021 yılında "Türk Devletleri Teşkilatı" adını alarak çok boyutlu ve kurumsallaşmış bir örgüte dönüşmüştür. Bu dönüşüm, yalnızca bir isim değişikliği değil; karar alma süreçlerinin, kurumsal işleyişin ve uluslararası hukuki konumun yeniden şekillenmesini de beraberinde getirmiştir.

Çalışmada, TDT'nin kamu hukuku içindeki yeri ve kamu kurumlarıyla benzerlik gösteren yönleri analiz edilmiş; örgütün bir uluslararası aktör olarak egemen devletlerle kurduğu hukuki ilişki biçimleri değerlendirilmiştir. Üye devletlerin eşitlik ilkesi temelinde kurumsal işleyişe katılımı, egemenlik haklarıyla çelişmeden oluşturulan iş birliği mekanizmaları ve karar alma süreçlerinin bağlayıcılığı incelenmiştir.

TDT'nin uluslararası hukuk açısından statüsü, kurucu belgeler ışığında değerlendirilmiş; hukuki kişiliği, tanınırlığı, yetki alanları ve diğer uluslararası örgütlerle olan ilişkileri bağlamında sınıflandırılmıştır. Ayrıca Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin 2022 yılında teşkilata gözlemci üye olarak kabul edilmesi süreci, bu bağlamda özel olarak ele alınmış ve bu gelişmenin uluslararası hukuk açısından taşıdığı anlamlar tartışılmıştır.

Tezde ayrıca, teşkilatın kamu politikaları üretme kapasitesi, hukuki norm üretimi, ortak kurumların (TÜRKSOY, TÜRKPA, Türk Yatırım Fonu vb.) işlevleri ve TDT'nin kamu hizmeti benzeri işlevler üstlenme potansiyeli incelenmiş; örgütün kamu hukuku öznesi olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği irdelenmiştir.

Sonuç olarak, TDT yalnızca kültürel veya siyasi bir birliktelik değil; kamu hukuku ilkeleriyle uyumlu, uluslararası hukuka dayalı, çok katmanlı ve kurumsallaşmış bir bölgesel örgüt olarak değerlendirilmektedir. Tez, bu bağlamda TDT'nin gelecekte daha kapsamlı bir Türk Birliği yapısına evrilmesi yönündeki potansiyelini, hukuki ve kurumsal zeminde analiz ederek ortaya koymaktadır.

Anahtar Sözcükler

Türk Devletleri Teşkilatı, Kamu Hukuku, Uluslararası Hukuk, Uluslararası Örgütler, Egemenlik, Hukuki Statü, Kurumsallaşma, KKTC, Turan İdeali.

ABSTRACT

AKSUN, Saltuk Samed. *The Public Law Dimension of the Organization of Turkic States and Its Evaluation Within the Framework of International Law*, Master's Thesis, İstanbul, 2025.

This thesis aims to examine the historical background, institutional structure, and legal foundations of the Organization of Turkic States (OTS) from the perspective of public law and international law. The OTS, whose roots date back to the Summits of Turkic-Speaking Countries held since 1992, was institutionalized with the Nakhchivan Agreement in 2009 under the name "Turkic Council" and transformed into a more comprehensive organization in 2021 with the adoption of its current name. This transformation not only involved a change in name but also redefined its decision-making processes, institutional functions, and international legal status.

The study analyzes the legal character of the OTS within the framework of public law, examining its functional similarities with public institutions, its legal interactions with sovereign member states, and the legal nature and authority of its institutional decisions. The principle of sovereign equality among member states and the consensual structure of legal cooperation mechanisms are central to this analysis.

In terms of international law, the thesis evaluates the legal personality, recognition, foundational documents, and classifications of the OTS as an intergovernmental organization. Special emphasis is given to the 2022 accession of the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) as an observer member, assessing the legal and political implications of this development within international law.

Furthermore, the study investigates the OTS's capacity to generate public policies, create legal norms, and act as a provider of public-like services in areas such as culture, education, investment, and transportation. The activities of affiliated bodies such as TURKSOY, TURKPA, and the Turkic Investment Fund are also examined to determine the organization's potential to function as a subject of public law.

The thesis concludes that the OTS represents not merely a cultural or political alliance, but a multi-layered, institutionalized, and legally grounded regional organization aligned with the principles of public law. It further evaluates the legal and institutional potential of the OTS to evolve into a more integrated and functional union of Turkic states in the future, in line with the vision of Turan.

Keywords

Organization of Turkic States, Public Law, International Law, International Organizations, Sovereignty, Legal Status, Institutionalization, TRNC, Turan Ideal.